

bizonyítéka-e annak, hogy legalább a *F. sanguinea* a megfontolásnak, a czéltudatos intelligenciának tekintélyes fokával bír? Ennek a kérdésnek a tisztázása végett a kutató a következő ellenpróbát tette. Bizonyos idő múlva ugyanazt az óra üveget, vízzel megtöltve ugyanarra a hangybolyra helyezte el, ez alkalommal azonban szigecské és hangvatojás nélkül. Ha első ízben a hangyák hidat építettek, hogy a tojásokhoz ferhessenek, úgy most nem volt semmi okuk a hídépítésre. Mindazáltal most is csakhamar a tó kiszárltásához fogtak, miután néhányszor megázott a lábuk. S habár tojásra kilátás nem volt, az üvegben levő vizet csaknem ugyan annyi idő alatt, mint azelőtt, görönggyel s egyéb szilárd anyaggal befödtek. Ebből a megfigyelő azt következteti, hogy a hangyákat első ízben sem készítette az aszándék, hogy hidat építsenek, hanem csak az, hogy a kellemetlen nedvességet eltávolítsák, a mely útjokat állta. Ha tehát — úgymond — azt állítanók, hogy a hangyák észszerű megfontolással alkalmazták a hídépítést, hogy a tojások birtokába jussanak, akkor az állatot kritikátlanul emberi rangra emelnők. Ennek daczára kétséges marad vajon Wasmann magyarázata az első kísérletre is ráillik, kivált mivel nem mondja világosan, vajon a hangyák csak egyik helyen építettek-e hidat, vagy a tavat minden oldalról befödtek. Első esetben, és ha kétségtelen lenne, hogy mindkét ízben ugyanazok az állatok működtek közre, akkor a második kísérlet épenséggel magas intelligenciájok mellett bizonyítana, mert akkor emlékező tehetségük hatott volna, mivel a tojásoktól eredő chemiai inger ekkor nem szerepelt. Hogy pedig a hangyáknak mi volt a szándéka, az nem esik latba; mert ha egyáltalában valami szándékuk volt, — s ezt Wasmann is elismeri — akkor intelligenciájuk már az által is be van bizonyítva.

Sesia stelidiformis Frr. a 60-as években még igen kereset lepké volt, melyet szívesen fizettek meg 3 frttal. Ennek Pávele János 1862. június havában mint Frivaldszky Imre segédje, annak távollétében a Farkasvölgyben virágzó szederen két ízben mintegy 80 példányát fogta. Midőn a második szállímány-nal hazafelé bandukolt, Záborszky-nénál (kinék házikója a Farkasvölgy elején, ma romban fekszik), kinél Ankerék falatozni s i logálni szoktak, ott találta Anker Lajost és Rudolfot nejével együtt. „No, mi van a dobozban?“ azzal fogadta az egyik Pávelt, aki vonakodott zsákmányát megmutatni, de a végén még is csak kinyitotta a dobozt. Ankerék csaknem hanyat estek a nagy kincs látására és faggatni kezdtek a fiatal embert, hol fogta a lepkét, s az valahogy ki is bökte azt. Pár napra rá haza érkezett Frivaldszky és látva a kifeszített Sesiákat, szokott bőkezűségével egy huszassal jutalmazta Pávelt. Csakhamar ki is vezetette magát az illető helyre, de ott már virágzó szedert nem találtak. Utóbb bevallotta Pech János, ki az illető helyen fogás közben ott találta Ankeréket, kikkel ott össze is vezett, hogy azok is, ő is, egymás boszantására, a szederindákat mind kitepték.

A. A. L.